

РЕЦЕНЗИЯ

**относно дисертационен труд
за присъждане на ОНС „доктор“**

**в област на висше образование: 1. Педагогически науки,
професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ...,
Научна специалност: Методика на обучението по английски език,
разработен към департамент „Чужди езици и култури“,
Нов български университет**

**на тема: ИНТЕРАКТИВНИ МЕТОДИ В ОБУЧЕНИЕТО
ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК**

с автор ЦВЕТЕЛИНА ИВАНОВА ГОСПОДИНОВА

**Изготвил рецензията: доц. дн Янка Илиева Коева,
ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“,**

**Професионално направление: 1.3 Педагогика на обучението по ...,
Научна специалност: Методика на обучението по немски език**

1. Данни за докторантурата, дисертацията, автореферата и публикациите

Цветелина Господинова е отчислена от докторантура с право на защита със заповед на Ректора на Нов български университет З-РК-425/11.08.2016 г. и решение от заседание № 55/ 22.02.2023 г. на Съвета на департамент „Чужди езици и култури“. Процедурата по защита на

дисертационния труд преминава в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за придобиване на научни степени в Нов български университет. Не са известни данни за нарушения на тези правилници.

Представеното научно изследване съответства по структура, съдържание и значимост на дисертационен труд.

Дисертационният труд е с обем от 329 страници и се състои от увод (с. 5-7), изложение от четири глави, (с. 8-147), библиографска справка (с. 151-162), 11 приложения (с. 163-329). Липсват изводи към всяка една от главите. Първа глава завършва с обобщение, което би могло да се приеме за извод. Във втора глава липсва и такова обобщение. Обобщението в края на трета глава би трябвало да е в началото на главата, тъй като представя съдържанието на текста. Липсва експлицирано цялостно заключение върху дисертационния труд, отчасти то е интегрирано в изводите от четвърта глава. Съдържанието на отделните глави не е разпределено пропорционално – например втора глава се състои само от четири страници.

В увода се обосновава актуалността на избраната тема, представят се обектът и предметът на изследването, основната цел, теоретичните и практическите задачи за изпълнение и изследователските методи. Обектът и предметът на изследването са формулирани коректно.

В първа глава дисертантката дефинира конструкта „интерактивност“ в педагогически и технологичен аспект, като представя същността и особеностите на интерактивното обучение, видовете интерактивни методи и техните характеристики въз основа на социалния конструктивизъм, както и технологичните аспекти на обучението по чужд език в условията на обучение от разстояние в електронна среда, като представя функциите на технологиите, модели на дизайн на обучението и възможности за подпомагане на обучението чрез информационно-комуникативни технологии. Цитират се множество дефиниции за конструкта

„интерактивност“ на различни автори. В този смисъл бих си позволила да изразя мнение, че ми се струва неприемлив изводеният на с. 150 „научно-приложим“ принос на дисертантката: „Изведени са обобщени дефиниции на интерактивност“. Всеки би могъл да го направи въз основа на множеството дефиниции от други автори.

За нуждите на своето изследване във втора глава дисертантката разглежда процедурите, които различни автори предлагат за обучение по лексика и граматика. За обучение в лексика се дефинират понятията речников запас (*vocabulary*) и лексема/лексика (*lexis*). В българския език, по мое мнение, съществува различие в значенията на конструктите „лексема“ (като основна езикова единица на морфологията и лексикологията) и „лексика“ (като събирателно понятие на думите, употребявани в даден език). Граматиката се отнася до обобщените модели на езика и способността да се конструират нови фрази и изречения от комбинация от думи и граматически елементи, за да се изрази точното значение (с. 34).

Като извежда спецификите в преподаването и усвояването на лексикални и граматични знания като научна база, в трета и четвърта глава дисертантката разгръща своето научно изследване – изследва влиянието на различни по вид интерактивни дейности върху ефективността на усвояване на лексика в обучението на студенти по общ английски език¹.

В трета глава са представени видовете задачи със съответните примери за двата етапа на изследването. Педагогическият дизайн на всяка задача съдържа описание на целите и учебното съдържание, на процедурата за изпълнение и използваните технологии в условията на обучение в електронна среда с отдалечен достъп. Специално внимание е отделено на разликите в изпълнението на задачите при контролната и

¹ За мен понятието „Общ английски език“ е неясно, но вероятно под това наименование дисциплината фигурира в учебния план.

експерименталната група, породени от интегрирането на интерактивни технологии.

В трета глава освен това са описани много подробно подготвящите задачи и стъпките за експерименталното изследване. Бих си позволила да изразя мнение, че представянето на задачите би могло да се предаде вероятно в по-синтезиран вид. Описанието на задачите като текст „първа дата, първи час, втора дата, втори час“, което се повтаря при всяка задача, утежнява текста и четенето.

В четвърта глава е описан проведеният педагогически експеримент с елементи на действено изследване, който използва количествени и качествени методи при работа с обучавани, разделени в експериментална и контролна група. За нуждите на педагогическото изследване дисертантката избира количествени и качествени методи, съответстващи на педагогическата ситуация, чрез които да се триангулират и съответно верифицират данните за ефекта от обучението. Използваните методи са анкета, фокус група, наблюдение от участник, дидактически тестове за постиженията на студентите и анкета за обратна връзка.

Но бих си позволила да изразя мнение, че не мога да приема както използването на анкетни карти за обратна връзка, така и апробацията на интерактивния дизайн като учебно-методически приноси (с. 150), тъй като това се практикува от всеки изследовател в методико-дидактическите изследвания.

Количествените данни са обработени статистически. За качествените данни са използвани методи за анализ като групиране и категоризиране и са направени изводи за ефекта на интерактивността чрез сравняване на резултатите в експерименталната и контролната група.

Разработени са дейности с технологична интерактивност на базата на съществуващата в съответното висше учебно заведение учебна програма.

Бих си позволила да препоръчам съблюдаване на правописните и особено на пунктуационните норми на българския книжовен език, тъй като в някои случаи може да се стигне до неразбиране на текста (с. 5, 12, 16, 18, 23, 28, 34, 44 и др.). В тази връзка вероятно е необходим и по-прецизен превод при цитиране на чужди автори – не открих думата „полилог“ (с. 12) в тълковен речник на българския книжовен език.

Авторефератът отразява коректно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

Представените четири (от изисквани три) публикации отразяват и задълбочават отделни аспекти в дисертационния труд.

Представената по процедурата за защита документация, дисертационният труд и публикациите удостоверяват изпълнението на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ, чл. 24 (1) на Правилника за прилагането на ЗРАСРБ и Приложение към чл. 1а, ал. 1 на Правилника за присъждане на ОНС „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки.

2. Научни приноси на дисертационния труд

Споменатите по-горе критични бележки в никакъв случай не омаловажат научните приноси на дисертационния труд.

Проведено е огромно по обем изследване в рамките на две академични години и е събран богат емпиричен материал, илюстриран с множество таблици и графики както в текста, така и в приложенията. Получените резултати се характеризират с научен и практико-приложен характер:

1. Идентифицират се типови задачи, които отразяват използването на различни видове интерактивност.
2. Дефинира се работно понятие „интерактивност“ в технологичен и педагогически аспект“.

3. Представя се педагогически дизайн на урок за надграждане с технологична интерактивност.
4. Съставя се теоретико-приложна диаграма, която съпоставя видовете задачи, подходящи за реализирането им в обучението в електронна среда.
5. На базата на съставена теоретико-приложна диаграма за съпоставяне на видове задачи, подходящи за изпълнение в електронна среда с отдалечен достъп, са изготвени методически разработки на уроци, приложими в електронна среда с отдалечен достъп.

3. Заключение

Качествата на дисертационния труд, автореферата и публикациите свидетелстват за широката осведоменост на авторката по изследвания проблем.

Въз основа на гореизложеното бих си позволила на предложа на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на Цветелина Иванова Господинова ОНС „доктор“ в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по

В. Търново, 10.04.2023 г.

доц. дн Янка Коева